

5779 Adar Risjon - Blij zijn of niet

Misjenichnas Adar marbiem be'simcha
Adar Risjon: blij zijn of niet?

Misjenichnas Adar marbiem be'simcha, zodra Adar begint vermeerderen we de vreugde. Een bekende uitspraak. En ieder jaar weer voelen we ons blijder en vol verwachting voor Poeriem en Pesach. De vraag mag gesteld worden of die vreugde ook al voor Adar Risjon geldt. Deze maand die inderdaad Adar heet, is namelijk best nog wel ver voor Poeriem, laat staan voor Pesach. Toch heet zij Adar en hebben onze chachamiem er geen andere naam voor verzonnen.

In de naam van de Chatam Sofeer wordt doorgegeven dat de uitspraak Misjenichnas Adar marbiem be'simcha weldegelijk ook al voor de eerste van de twee Adar -maanden geldt. De vraag is dan wel: waarmee zouden we nu al blij moeten zijn?

Wanneer werd er besloten of er een tweede maand Adar in een jaar zit? Tegenwoordig kunnen we dat in de Loeach vinden maar in de oude tijd werd dat ieder jaar weer door het Beth Dien besloten.

Er werd gekeken naar de natuur, naar de wegen en de bruggen die de vele reizigers die voor Pesach naar Jeroesjalajim kwamen gebruikten, naar het aantal lammeren dat nodig was voor het Pesachoffer. Kortom er waren duidelijke criteria.

Maar daar werd pas tijdens Adar naar gekeken. Oftewel na Sjewat begon er altijd een gewone Adar die regelmatig op een gegeven moment veranderde in Adar Risjon. Soms kon dit zelfs na de 14^e zijn. Dan had men al Poeriem gevierd ! Vandaar dat we Poeriem Katan, klein poeriem kennen: die dagen zouden poeriem kunnen zijn geweest.

Terug naar de criteria van het Beth Dien. De Gemara Sanhdrien (11b) breng een beraita: vanwege drie zaken voegen we een Adar toe: vanwege de lente, vanwege de boomvruchten, vanwege de zonnewende. ...en als de lente een van de redenen is, is iedereen blij...

Het Beth Dien dient te beslissen of er een extra maand komt. Daar zijn duidelijke criteria voor. Waarom maakt de beraita zich dan zorgen of de mensen simcha zullen voelen? Wat maakt het uit of iedereen blij is?

Maar in het geval van Adar Risjon en Sjeni vond het Beth Dien het wel degelijk van belang om het publiek achter het besluit te krijgen. Indien men moest schrikkelen voor de tekoefa, de zonnewende van bijvoorbeeld Tisjrie, zou het publiek dat niet fijn vinden. Pesach een maand later, betekende o.a. nog een maand wachten op het nieuwe graan, Soekot een maand later dus kouder enz.

Om te schrikkelen met het argument: de lente is nog niet aangebroken, dat lag dicht bij de mensen en daarom zouden ze blij zijn met zo een besluit.

Aan het begin van Adar Risjon, ingesteld om er voor te zorgen dat Pesach in de lente valt (dus na 20 maart) kunnen we een beetje van die vreugde voelen. De simcha van een volk deel uit te maken dat op zulk een buitengewone wijze geleid werd en wordt. Een bestuur dat rekening houdt met alle kanten van een zaak en waar mogelijk de vreugde van haar mensen vermeerdert.

Misjenichnas Adar Risjon marbiem be'simcha!